

Føroysk brævalán

LANDSSTÝRIÐ saman við Landsbanka Føroya er komið rættiliga langt við fyrireikingunum til eina útgávu av føroyskum brævalánum. Við hesum eru vit á veg inn í ein fyrri okkum nýggjan part av figgingarheiminum, sum fyrri flestu føroyingar er heldur fremmandur. Ikki tí, onkrir føroyingar hava av og á keypt t.d. dansk ríkisbrævalán, treyðugt so, men tað hava serliga verið stovnar og peningastovnar, sum hava fingist við slíkar investeringar. Men, sum sagt, fyrri føroyingar flestar er hetta ein heilt nýggjur og ókendur møguleiki fyrri røkt av figgjarligari ogn.

NÚ kundi ein sjálvandi freistast til at spurt, um hetta er tað, sum er mest átrokandi í okkara samfelag - tað at føroyingum verða útvegaðir nýggir møguleikar fyrri at røkja figgjarligar ognir. Hetta

í tíðum, har tað dagliga stríðið hjá teimum flestu fer við allari orkuni.

MEN orsøkin til, at vit nú fáa eina føroyska brævalánsútgávu er ein heilt onnur. Her er talan um eitt ynski hjá brævalánssejlaranum, t.v.s. debitorinum, sum vigar.

Í semjuni millum landsstýrið og donsku ríkismyndugleikarnar frá 12. okt. 1993 verður sagt, at landsstýrið sjálvt skuldi finna útvegir fyrri hallinum á figgjarlógini, t.v.s. 300 mill. kr. Hetta skuldi gerast við brævalánsútgávu, sum so føroyskir og útlendskir investorar keypa. Tað er ikki talan um ríkisveðhald fyrri útgávu. V.ø.o. er hetta ein annar háttur hjá tí almenna at figgja egið brúk, sum annars er sera væl kendur í teimum flestu londunum.

EITT lánsbræv (obligatió) er eitt peningakrav, sum lánsbrævaáðarin (keyparin) hevur ímóti honum, sum hevur

givið út lánsbrævið (seljarin). Keyparin kann í hesum førinum vera ein og hvør, stovnur, felagsskapir og figgingarstovnar. Seljarin er landsstýrið.

TÁ ið lánsbrævið verður útgivið, rindar keyparin fyrri lánsbrævið, og útgevarin fær upphæddina. Soleiðis verður lánsbrævaútgevarin lántakari, og keyparin verður óbeinleiðis lánsgevari. Við lánsbrævalántøku eru nógvir óbeinleiðis lánsgevarar, tí lán-ið, sum tikið verður, er ein størri upphædd, meðan lánsbrøvini eru býtt upp í smærri upphæddir - í okkara føri upp á 1000 kr. Sermerkt fyrri skipanina er, at lántakarin ikki kennir lánsgevaran, sum eisini frítt kann selja og keypa lánsbrøv.

HETTA er fyrri lánsbræva-keyparan ein 100% trygg íløga. Hann veit, nær hann fær áljóðandi virðið afturgoldið, og hann veit frammanundan, hvussu høg rentan verður.

Kostnaðurin fyrri lánsbrævið verður avgjörður av kursinum, t.v.s. keyparin skal gjalda eitt kursvirði, men fær afturgoldið eitt áljóðandi virði.

MEN vit standa so nú við eitt nýtt og fyrri flest okkara ókent vegamót inn í figgjarheimin, so tað er við spenningi, vit fara at fylgja við, hvussu hetta fer at roynast. Røddir hava verið frammi um, at ongin við síni fullu fimm fóir at keypa føroysk lánsbrøv. Men her má so sigast, at um ikki føroyingar sjálvir trúgva uppá, at tað skal bera til, so ber illa til at krevja tað av øðrum. Ein trúgv upp á, at Føroyar sum samfelag skulu hava eina framtíð. Ein trúgv upp á, at vit sjálvir taka ábyrgd av egnum viðurskiftum og hava rygg og evni til tess.

Sosialurin

Lesarabrøv

Oyggjatiðindi halda sínar egnu lesarar fyrri turrasta spott

Týskveldið fór eg í eina kiosk fyrri at vita um eg ikki sá okkurt forvitnisligt í føroysku blaðunum. Forsiðum í Dimmu og Sosialinum søgdu mær einki hetta kvöld. Men Oyggjatiðindi høvdu eina forsiðu, sum gjørdi, at eg rindaði fyrri blaðið. Eg gjørdist forvitin.

Har stóð ein grein um brummuna á politistiðini í Havn. Tá eg hyggi í greinina siggi eg at skrivað verður um eina hendring fyrri áðrum síðan. Ein hendring sum grein er skrivað fyrri um í Oyggjatiðindum. Eg rindi also tvær reisir fyrri at frætta um ein ónavngivin mann, sum hevur verið illa viðfarin í brummuni. Restin av greinini snýr seg um, at blaðskrivarin hevur høyrð frá onkrum at onkur annar eisini er illa viðfarin í brummuni. Myndin til greinina er ein gomul mynd av Dr. Jacobsensgotu í Havn við brúgini í bakgrunni. Hvat hendan mynd hevur við brummuna í Havn at gera veit eg ikki. Vónbrotið av

hvuðsforskiðgreinini fær meg at hugsa, at eg átti ikki at givið mær enn seks krónur fyrri blaðið.

Næsta sum rakar mitt forvitni á forsiðuni er ein veldug mynd av Johnny Winter Holbech. Yvirskriftin eitur "Á hugaverdur persónur" Eg leiti spurtur niður í tekstin, áttareglur, og har stendur at Holbech skoyt upp at tænaustmannakanna Tommy Petersen. Viðari stendur, at teir fáa viðmerkingar frá honum helst friggjadagin. Eg spyrji meg sjálfan, hvi hundan er hetta komið á forsiðuna. Her stendur jú einki. Fupp av eini aðrari verð. Kundi tit ikki biða við hesi grein til friggjadagin, so vit finna nakad við bót í.

Á forsiðuni er ein ávísing sum vekir áhuga. Á síðu 8-9 kann lesarin lesa, at "Finnur er í hóp". Finnur er ein góður ítrottarskrivari og eg blaðið. Her stendur ein áhugaverd grein um vetraríðbóltn prýdd við risamyndum. Flott uppseting. Tá eg hyggi nærri siggi eg at

talán er bert um handbóltmyndir. Eg hugsi: er umbrótarin á Oyggjatiðindum dýrandi fullur ella skal lesarin verða hildin fyrri turrasta spott av fríum vilja.

Næstu greinina eg siggi snýr seg um trygdarskeið fyrri sjómenn. Hon stendur á síðu 5. Teksturin í greinini er útmerkaður. Eisini tann eina myndin. Men síðan er ein onnur risastór mynd av bókum sum einki kemur greinini við. Hetta er útfylla av aðrari verð. Eg hugsi at hetta blað, sum eg havi goldið 7 kr. fyrri, nú er komið niður á fyra krónur í veruligum virði. Eg hyggi longur fram á síðu try. Har stendur ein áhugaverd grein um ein klaksvíking, sum hevur fingið vánaliga viðferð, av einum donskum lækna á Klaksvíkar sjúkrahúsi.

Greinin er prýðuliga skrydd við risamyndum. Eg hyggi eina løtu og nú kenni eg meg aftur fuppaðum so tað brakar eftir í. Eg beri kenslu á mannin á myndini. Hetta er ikki ein

útróðrarmaður úr Klaksvík, men ein hampamaður úr Gásadal. Við øðrum orðum ein stolin mynd av einum óviðkomandi persóni. Hin myndin til at illustrera hesa grein er ein stór mynd av vaktarskipinum Tjaldrinum. Tjaldrið liggur enn tá í Havn. Myndin er enn tá gomul, skeltið Bacalao hómost í bakgrunni. Eg kenni meg fuppaðan, so eg rodni. Eg veit ikki um eg skal tora at leita longur, tí nú høyrir eg hjartað duka av øði.

Eg blaði viðari. Á síðu sjei siggi eg mynd av Helenu Dam á Neystabæ. Yvirskrifti sigur: "Nú skal Oldurin halda orð". Eg veit at Oyggjatiðindi hava skrivað hart móti Helenu og tí farið eg spurtur at lesa.

Men eg dugi ikki at siggi Helenu nevnda við einum einasta navni í greinini. Eg spyrji meg sjálfan. Hvat f. h. ger myndin av Helenu í hási greinini. Hon verður einans nýtt til eitt, og tað er útfylla. Eg kenni aftur fuppan av eini aðrari verð. Eg fekk heldur ikki

valuta fyrri pengarnar av hesi grein.

Á somu síðu stendur ein grein um Annfinn Kallsberg, sum var so óheppin at detta á sjógv á skurðfjellum. Áhugaverd hendring sum avgjørt eigur at vera skrivað um. Men blaðið nýtir eina nógva rúmd at greiða lesarunum frá hvussu feitur og ólekur Annfinn Kallsberg er reint kroppsliga. Eg dugi ikki at siggi hvussu hetta kemur lesarunum við. Blaðstjórin á Oyggjatiðindum hevur eisini bók, men hann útpenslar ikki fyrri lesarunum í blaðnum hvar hesin kemur frá.

Til blaðstjóran á Oyggjatiðindum. Gott nokk er tú dæmdur fyrri útspilling, men at tú nú leggur eftir at fuppa lesararnar er ófyrirgeviligt. Eg haldi tú skyldur lesarunum eina treytaleysa umbering fyrri mikudagsblaðið, Oyggjatiðindi nr 72. 1994. Tilfarið í hesum blað var so vánaliga gjøgnumarbeitt, so tilvildarliga og sjuskut sett upp, at tað átti ikki at kosta meir enn eina krónu. Og hendan krónan fer, øll sum hon er, til tær báðar áhuga-verdu esperantogreinar.

Mikudagsblaðið var bert dropin, sum fekk bikarið at flóta yvir. Oyggjatiðindi hava seinasta árið fyllt síðu upp og niður av innviklaðum greinum um rættarmálið hjá Bergi Wardum. Hetta er so torskið skrivað, at eg skilji bert okkum brot av tí, og trúgvi neyvan, at

eg eri einsamallur í hesum. Tað vil siga, at eg nú í longri tíð havi kensluna av ikki at fáa valuta fyrri tær sjei krónurnar eg latið fyrri blaðið. Ikki tí síðulatið er fast og teksturin er har, men hann kundi eina væl verið á kinesiskum í fleiri útgávum.

Nú veit eg ikki hvør M. er, men Oyggjatiðindir lækka í dygd proportional við at M. kemur longur fram í blaðið. Stendur M. so á forsiðuna, so er tað næstan at tveita pengarnar burtur at keypa blaðið.

Pennurin hjá M. er so reindyrkað óndur, at ein spyr seg sjálfan. Hvat hevur samfelagið gjørt móti hesum persóni, ið bylgist inni við slíkum hatrí? Undirlutakenslan hjá M. er so sterk, at hon yvirhálar allar hinar driftarnar, sum eru neyðugar fyrri at menniskjan skal yvirleva sum menniskja.

Til blaðstjóran á Oyggjatiðindum. Um tí í framtíðini, eins og mikudaginn, bara tveitir okkurt fyrri okkum lesarum, so fari eg at umhuga at nýta tær 14 krónurnar, eg í dag nýti um vikuna til Oyggjatiðindi, til okkurt annað. Kanska wienerbreyð, tá smakkar í hvussu er av nokrum.

Av tí at eg eigi sakleys bóm og familju, sum ikki skulu happast og kenna sviðan av eini breiðsðu frá Oyggjatiðindum, velji eg at skriva undir dulnevni.

vónbrotin lesari